

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ НАУК
УКРАЇНИ

ПРАВОВА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

Редакційна колегія видання:

ТАЦІЙ В. Я. (*голова редколегії*)

президент НАПрН України, академік
НАН України та НАПрН України

ПЕТРИШИН О. В. (*відповідальний секретар*)

перший віце-президент, академік
НАПрН України

БАУЛІН Ю. В.

академік НАПрН України

БИТЯК Ю. П.

академік-секретар відділення державно-
правових наук і міжнародного права,
академік НАПрН України

БОРИСОВ В. І.

академік-секретар відділення кримінально-
правових наук, академік НАПрН України

ВОРОНОВА Л. К.

академік НАПрН України

ГЕТЬМАН А. П.

академік НАПрН України

ГОНЧАРЕНКО В. Д.

академік-секретар відділення теорії та історії
держави і права, академік НАПрН України

ГРОШЕВИЙ Ю. М.

академік НАПрН України

КОМАРОВ В. В.

академік НАПрН України

КУЗНЕСЦОВА Н. С.

академік-секретар відділення цивільно-
правових наук, академік НАПрН України

МАМУТОВ В. К.

академік НАН України та НАПрН України

ПРИЛИПКО С. М.

член-кореспондент НАПрН України

СВЯТОЦЬКИЙ О. Д.

академік НАПрН України

СЕМЧИК В. І.

член-кореспондент НАН України та академік
НАПрН України

ТАБАЧНИК Д. В.

академік НАПрН України

ТИМЧЕНКО І. А.

академік НАПрН України

ТИХИЙ В. П.

академік НАПрН України

ШЕМШУЧЕНКО Ю. С.

академік-секретар відділення екологічного,
господарського та аграрного права, академік
НАН України та НАПрН України

1 том

**Загальнотеоретична
та історична
юриспруденція**

2 том

**Публічно-правова
доктрина України**

3 том

**Доктрина
приватного права
України**

4 том

**Доктринальні
проблеми
екологічного,
аграрного
та господарського
права**

5 том

**Кримінально-
правові науки
в Україні: стан,
проблеми
та шляхи розвитку**

ПРАВОВА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

У п'яти томах

4 том

ДОКТРИНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО, АГРАРНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

*За загальною редакцією академіка-секретаря відділення
екологічного, господарського та аграрного права НАПрН
України, академіка НАН України та НАПрН України
Ю. С. Шемшученка*

Харків
«Право»
2013

УДК 340(477)
ББК 67
П68

Редакційна колегія:

- Ю. С. ШЕМШУЧЕНКО** (*голова редколегії*)
академік-секретар відділення
екологічного, господарського та аграрного
права НАПрН України, академік НАН України
та НАПрН України;
В. П. НАГРЕБЕЛЬНИЙ (*відповідальний секретар*)
член-кореспондент НАПрН України;
А. П. ГЕТЬМАН
академік НАПрН України;
Н. Р. МАЛИШЕВА
академік НАПрН України;
В. К. МАМУТОВ
академік НАН України та НАПрН України;
В. І. СЕМЧИК
член-кореспондент НАН України
та академік НАПрН України

П68 Правова доктрина України : у 5 т. – Х. : Право, 2013.

ISBN 978-966-458-545-0

Т. 4 : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – 848 с.

ISBN 978-966-458-549-8

Видання присвячено проблемам екологічного, господарського, земельного, аграрного та космічного права. Зокрема, розглянуто генезу теоретичних досліджень еколого-правових проблем у ХХ ст., досліджено загальні проблеми науки господарського права, доктринальні проблеми сучасного аграрного права, становлення та розвиток доктрини земельного права України в ХХ–ХХІ ст. Значну увагу приділено становленню та основним тенденціям розвитку доктрини космічного права в Україні.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, практичних працівників, читачів, які цікавляться проблемами екологічного, земельного, аграрного, господарського та космічного права.

**УДК 340(477)
ББК 67**

**ISBN 978-966-458-549-8 (т. 4)
ISBN 978-966-458-545-0**

- © Шемшученко Ю. С., Гетьман А. П.,
Андрейцев В. І. та ін., 2013
© Національна академія правових
наук України, 2013
© Видавництво «Право», 2013

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
-----------------	---

РОЗДІЛ 1. ДОКТРИНА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

1.1. Доктрина науки екологічного права: генеза теоретичних досліджень еколого-правових проблем у XX ст.	10
1.1.1. Витоки науки про використання та охорону природних ресурсів	13
1.1.2. Генеза науки про земельне право (1920–1970 рр.).....	25
1.1.3. Генеза науки про водне право	49
1.1.4. Генеза науки про лісове та надрове (гірниче) право	60
1.1.5. Проблеми кодифікації законодавства про охорону довкілля в наукових працях вчених-правознавців ...	77
1.2. Еволюція наукових доктрин екологічного права	97
1.3. Десять тез до питання про доктрину природоресурсного права: теорія, методологія та завдання науки	130
1.4. Інкорпорація як важлива форма систематизації екологічного законодавства	169
1.5. Доктринальні підходи до компенсації шкоди за екологічним законодавством України.....	193
1.6. Правове забезпечення розвитку екологічного підприємництва у контексті доктрин господарського та екологічного права.....	216
1.7. Роль доктрини екологічного права в започаткуванні і розвитку ядерно-правових досліджень в Україні.....	252
1.8. Наукова доктрина договірної екологічного права України.....	269

РОЗДІЛ 2. ДОКТРИНА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

2.1. Загальні проблеми науки господарського права на стику XX та XXI століть	291
2.2. Сучасне господарське право: у пошуках стратегічної моделі	306

2.3. Господарсько-правова відповідальність: сутність галузевого підходу та перспективи поглиблення наукових досліджень	325
2.4. Господарсько-правові засоби забезпечення розвитку відносин публічно-приватного партнерства	352
2.5. Розвиток господарсько-правового напрямку у законодавстві та науці зарубіжних країн.....	396
2.6. Правовий режим майна суб'єктів господарювання та публічно-правових утворень	425
2.7. Пріоритети та перспективи систематизації господарського законодавства	455
2.8. Економічна політика держави як чинник забезпечення правового господарського порядку.....	504
2.9. Сучасний стан та перспективи розвитку господарського договірної права.....	529
2.10. Інноваційне законодавство України: сучасний стан та перспективи удосконалення	556

РОЗДІЛ 3. ДОКТРИНА ЗЕМЕЛЬНОГО ТА АГРАРНОГО ПРАВА УКРАЇНИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ОСНОВНІ РИСИ

3.1. Становлення та розвиток доктрини земельного права України в XX–XXI ст.	590
3.2. Земельне право в Україні: методологія, теорія, перспективи розвитку	623
3.3. Доктрина права власності на землю в Україні: цивільно-правові свободи та земельно-правові імперативи.....	644
3.4. Формування регульованого ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні: правова доктрина	687
3.5. Доктринальні проблеми сучасного аграрного права.....	736

РОЗДІЛ 4. ДОКТРИНА КОСМІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

4.1. Стан і перспективи розвитку доктрини космічного права в Україні	776
4.2. Доктрина космічного права та основні тенденції її розвитку.....	792

Авторський колектив.....	845
---------------------------------	------------

Наукове видання

ПРАВОВА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

У п'яти томах

4 том

ДОКТРИНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО, АГРАРНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

*За загальною редакцією академіка-секретаря відділення
екологічного, господарського та аграрного права НАПрН України,
академіка НАН України та НАПрН України Ю. С. Шемшученка*

Редактор А. В. Єфименко
Коректор Н. Ю. Шестьора
Технічні редактори:
В. М. Зеленько, О. І. Сенько

Підписано до друку 01.10.2013.
Формат 60×90 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Schoolbook.
Ум. друк. арк. 53. Обл.-вид. арк. 43,8. Вид. № 909.
Тираж 300 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»
Україна, 61002, Харків, вул. Чернишевська, 80а
Тел./факс (057) 716-45-53
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Надруковано в друкарні СПДФО Білетченко
тел. (057) 758-35-98